

Naučná stezka ústavů Akademie věd na Praze 8

Mise mladých vědců a vědkyň

Rozlušti šifru, kterou ukrývají jednotlivé zastávky naučné stezky!
Zakroužkuj písmenka u odpovědi a odkryjí ti skryté slovo.

1) Normální rozdělení

Na první zastávce zjistíš, že takzvané normální rozdělení dobře popisuje spoustu vlastností pozorovaných ve světě (třeba lidskou výšku – je málo hodně malých i hodně vysokých lidí, většina je „uprostřed“). Jaký tvar připomíná toto rozdělení?

- Čtverec (S)
- Zvon (A)
- Kruh (C)
- Židli (O)

2) Svět nul a jedniček

Počítačový svět využívá binární kód, „abecedu“ z pouhých dvou písmen: 0 a 1. Zjisti podle návodu níže, jak bys v binárním kódu zapsal/a číslo 5.

- 01 (T)
- 001 (E)
- 101 (K)
- 010 (I)

1. Vyděl číslo v desítkové soustavě dvěma a zapiš si zbytek. Příklad s číslem sedm: $7/2 = 3$, zbytek 1
 2. Výsledek opět vyděl dvěma a zapiš zbytek: $3/2 = 1$, zbytek 1
 3. Pokračuj, dokud nedostaneš výsledek nula, zde: $1/2 = 0$, zbytek 1
 4. Odzadu přečti zbytky a dostaneš zápis binárního čísla, v případě sedmičky tedy 111!
- Jiný příklad – šestka: $6/2 = 3$, zbytek 0; $3/2 = 1$, zbytek 1; $1/2 = 0$, zbytek 1. Zápis šestky je tedy 110!

3) Setrvačnick v praxi

Vyzkoušej si setrvačnick: stoupni si na středovou základnu, roztoč horní kotouč a potom ho pomocí řídek nakloň. Co se stane a proč?

- Horní kotouč se prudce zastaví (díky principu setrvačnosti). (R)
- Základna, na níž stojíš, se roztočí (díky kvantové neurčitosti). (Y)
- Horní kotouč se roztočí rychleji (díky otáčivému účinku síly). (D)
- Základna, na níž stojíš, se roztočí (díky zachování momentu hybnosti). (A)

4) Spektroskop a duha

Každý prvek, iont nebo molekula má svůj „otisk prstu“ v podobě pohlcených složek světla (absorpčních čar) v „duze“ světla rozloženého na spektrum! Koukni se na obrázek vlevo na panelu a najdi, jaká látka má absorpční čáry zhruba na 625 nm, 690 nm a 760 nm.

- železo (E)
- sodík (N)
- molekulární kyslík (D)
- kationt vápníku (Z)

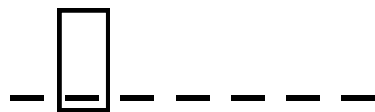

Podívej se spektroskopem na světlo Slunce a zkus v něm absorpční čáry téhle látky najít!

Naučná stezka ústavů Akademie věd na Praze 8: Mise mladých vědců a vědkyň

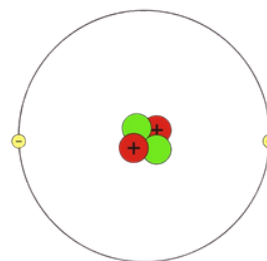
5) Jak rychle to teče?

Může se zdát, že hustší kapaliny potečou pomaleji a řidší rychleji, ale ne vždy je to pravda. Víc než o hustotu jde o viskozitu – a ta se mění i podle okolních podmínek. Jaká veličina ji hodně ovlivňuje (což uvidíš prakticky, když sem přijdeš v jiném ročním období)?

6) Co najdeme v atomu

Na stanovišti číslo šest najdeš model atomu helia. Podívej se na něj a na panel, který ho popisuje. Najdeš tam, co popisuje nukleonové číslo?

- počet elektronů (O)
- počet protonů (T)
- počet neutronů (E)
- počet protonů a neutronů (M)
- ani jedno, tento pojem neexistuje (S)

7) Uvězněné světlo

Světlo můžeme „uvěznit“ díky úplnému vnitřnímu odrazu, který nastává, když světlo dopadá na rozhraní mezi různými prostředími pod vhodným úhlem. Na čem tento úhel závisí?

- na ničem, je stejný bez ohledu na použité materiály (U)
- na čase (N)
- na indexu lomu obou prostředí (I)
- na velikosti obou materiálů (M)

8) BONUS: Počátky

Věda na Osmičce není ničím novým! Ještě dlouho předtím, než tu vyrostly ústavy Akademie věd a než získal Jaroslav Heyrovský první českou Nobelovu cenu za přírodovědné obory, tu jistý slavný vynálezce nechal vystavět továrnu na dynamit. Kdo to byl? (Odpověď najdeš u „nulté“ zastávky na počátku naučné stezky. Pamatuješ si ji?)

- Wilhelm Röntgen (X)
- Jára Cimrman (A)
- Prokop Diviš (D)
- Alfred Nobel (E)

Zapiš tajenku! Co ti vyšlo?

Které stanoviště se ti nejvíc líbilo? Zapiš si dojmy a diskutuj se spolužáky nebo rodinou – a přijď zase!